

TÜRK ALEMİ

(21.Asır Türkler'in Asrı Olacak)

1983 yılından beri, Türk halklarının sayısı, yerleşimi ve nüfus artışı, istatistik ve nüfus bilimi açısından iyice araştırılıp değerlendirilmemiştir. O zamandan beri, nüfus Türk yurdunda, aşağı yukarı yüzde 26, veya yüzde 27 civarında artmıştır. Geçmişte göçebe hayat sürdüren Türk halkları, bugün dünya nüfusunun kırkta birini oluşturarak, dünya tarihinde özel bir yere sahiptir.

Büyük ve geniş Avrasya'da, dağılarak yerleşmiş Türk halklarının buldukları coğrafya, kuzeydoğuda Kuzey Buz Denizinden başlayarak, güneybatıda Ege denizine kadar, tahminen 14-15 milyon kilometrekare alanı kapsamaktadır (Türk halklarının toprakları).

Tarihte adaletsizlikten en çok çeken halk Türk kökenlilerdir. Yaklaşık kırktan fazla ulusu oluşturan Türk kökenli halklar, çoğu zaman başkalarının hakimiyetinde, onların dediklerini yaparak, sömürge altında yaşamışlardır. 20. yüzyılda onların içinde bağımsız bir devlet sadece Türkiye idi ve geride kalanların içinde kendi ayakları üzerinde duran egemen devlet yoktu. Türk halklarının Kuzey Buz Denizi'nden İstanbul Boğazı ile Balkan'a kadar bu kadar büyük alanda tarih ve doğanın birlikte yaptığı sınırı, sömürücüler, Güney Sibiry, Kuzey Kazakistan, Ural Bölgesi, İdil boyu ve kuzey Kafkasya'da bir kaç yerden bozmuştur. Kırım'daki Türklerin izi bile kalmamıştır. Elbette böyle bir adaletsizliğin ebedi devam etmesi olanaksızdır. Adalet yerine geldi, Türk halklarını ezen Sovyetler Birliği çöktü. Orta Asya ve Kazakistan bağımsızlığını kazanıp kendi devletlerini kurdu. Hayat birliği, kesilen ilişkileri yeniden canlandırıp bugünkü dünya uygarlığı seviyesine getirmek için tüm imkanlar ve ilk şartları ortaya çıkarıverdi. Burada en büyük destek veren ve yardım eden Türkiye'dir. Tahminen 6. ve 7. yüzyıllarda Sırderya ve Amuderya kıyılarından giden Türk kavimleri Selçukluların Anadolu'ya, Küçük Asya'ya göç ederek Osmanlı İmparatorluğuna dönüşen büyük bir devlet kurması, Avrupalıların Amerika kıtasını açmasına eşit derecede büyük bir olaydır. Onların yeni mekanlarına ata yurdunun geleneksel yer, su/memleket isimlerini kendileriyle götürmeleri şaşırtıcı ve sevindirici bir olaydır. Şimdiki Türkiye'nin güneyinde iki nehir Ceyhun ve Seyhun diye isimlendirilmiştir. Türkiye'de de Kazaklarda olduğu gibi Uludağ , Aladağ Tanrıdağları vardır.

Prof. Dr. Makas TATİMTEĞİ

Kazakistan Devlet Araştırma Enst .Nüfus Bilimci

Türk aleminin yerleştiği tüm alan (250 milyon nüfusu 20 devleti bulunmakta) komşu Arap ülkelerinden daha fazladır. 300 milyonluk (12 devlet) Slav aleminde ise şimdilik nüfus sayısı daha az olmasına rağmen nüfus artışı açısından çok daha kuvvetlidir (8-10 kat).

Türkler, kendilerini erkin bırakmayan, rahat gelişmesine imkan vermeyen ve kuvvetini kullanan Slav aleminin önüne sonunda nüfus sayısı ile geçecekler.

Nüfus artışının kendine ait özel konuları vardır. Avrupa kültürüne daha yakın olan Slav milleti, özellikle Rus halkı şimdilik demografik gerileme yaşamaktadır.

Büyük tarihi olaylar ve devlet birliklerinin kurulması Türk dillerinin yerleşip daha da yayılmasına yol açtı. İlk Türk Kağanlığı kurulduğunda Karluk dilleri, Altın Orda zamanında Kıpçak dilleri, Timur döneminde Çağatay dilleri ve Selçuklu-Osmanlı İmparatorluğu devrinde Oğuz dilleri gelişti.

Göçebe hayat tarzının hakim olduğu orta çağlarda Türkleşme sürecinin hızla yaşandığı gerçektir. O devirde Moğol, Muncur, Fin-Ugor hatta Fars dillerinin de Türk dillerini bayağı kenara ittiği bir gerçektir. Fakat sonradan İslam dini yayıldığı devirde Arap dili, Çarlık Rusya sömürü döneminde Rus dili Türk dillerini kenara itip, onun dünyadaki önemini bir ölçüde kaybettirmiştir.

Türk halklarının demografisini araştırdığımızda, dilleri, medeniyetleri ve yerleşmesi açısından birbirine çok yakın ikiye veya üçer, hatta bazılarının dörder gruplaştığını fark edebilmekteyiz. Mesela Türk-Azerbaycan-Karapapak; Özbek-Uygur; Kazak-Kırgız-Karakalpak; Tatar-Başkurt; Türkmen-Kaşgay-Kızılbaş-Karadağ; Kumuk-Ka-raçay-Balkar-Nogay; Altay-Şor; Tuva-Hakas-Uranhay-Topa; Kırım-Karaim-Kırımçak vs. Bunların bir ağacın gövdesinden dağılan büyük, orta veya küçük dallar olduğu bellidir. Bu büyük dalların arasında ayrı bir milliyet olarak bölünme yaygındır. Bugün bu süreç tamamıyla bitmiştir; küçükleri arasında da tam tersi, bütün ulus olarak çaba sarf ederken, bazı siyasi sebepler yüzünden geçmiş asırlarda Kazaklar, yedi göbeğe kadar ne kız almıştır, ne de vermiştir. Bundan dolayı kız istemek için uzak köylere gidip başka rularla/boylarla dünür olmak zorunda kalmışlardır.

Genelde yedi göbeğin değişmesi için en az 250-300 sene gerekmiştir.

Kısacası, Kazaklar arasında önemli bir etnik faktör olan dilin etkisiyle kendi ana dilini kaybetme, ancak şimdi durdurulup, öz ana diline dönme geleneği güçlenmeye başlamıştır. Demografik açıdan durumumuzun iyileşmesi, bunu büyük ölçüde etkilemesine rağmen, bu işi daha da hızlandırmak için yaşamın her döneminde (örneğin, çocuk doğurmayı artırmaktan başlayarak, onlara ailede eğitim verme, okulda okutma, çalışmayı öğretme ve kendi ana dilimizi her yerde resmi dil olarak kullanmaya kadar) ona katkıda bulunmamız gerekmektedir. Yani aktif dil siyasetini, ancak nüfus bilimi ile ilgili önemli ve fonksiyonel değişimlerle birleştirdiğimiz zaman faydalı olacaktır; başka bir deyişle 'ananın dilini ancak atanın kuvvetiyle' (yani nüfus bilgisiyle) yükseltebiliriz. Bunun bizler Kazak Türkleri için çok derinde olan acı gerçek olduğu herkesçe bilinmektedir.

Türkçe konuşan halkların eski ata yurdu eski Sovyetler Birliği yerindedir. Bu yüzden bütün Türklerin yüzde 40'tan fazlası eski SSCB bölgesinde yaşamaktalar. 40'tan fazla Türk halklarının 25'i tarihte ulus olarak kaydedilmiştir. Maalesef onların bazılarının tüm olan milli mekanı devlet sınırı ile bölünmüştür (mesela Azeriler, Kazak, Türkmen, Özbek ve Kırgızlar). Azerilerin yarısından fazlası (9 milyon) bir zamanlar Marok-ka'ya kadar göç etmiştir. Bunun gibi Kazakların yüzde 12'si, Özbeklerin yüzde 10'u ve Kırgızların yüzde 6'sı Çin'de ve Afganistan'da yaşamaktadır. Kırım Tatarlarını ise bir tek sömürücülük değil, Stalin felaketleri de ederek göç etmeye mecbur bırakmıştır. Ahıska Türkleri savaş sıralarında kendi mekanlarından güç kullanılarak kovulmuştur. Azak Denizi hala Türklere iade edilmeyip o kutsal ata mekanımız Slavların kullanımında kalmaktadır!

Bir çok Türk halklarının tarihi kaderi zor durumda oluşmuştur. Sibiryadaki Türk halkları sömürge devri ve Sovyet hükümeti sıralarında az kalsın tamamıyla yok olacaktı. Bir zamanlar Kazaklarla aynı derecede olan göçebe halk Nogaylar, sömürücülerin acımasızca baskısı altında kalarak bugüne çok az sayıda gelmiştir. Tatar, Başkurt ve Çuvaşlar baskıyla Ruslaştırılmış, hatta zorla Hristiyanlaştırılmıştır. Türk halkları arasında nüfus sayısı olarak ilk sırada olan Kazaklar Sovyet hü-

kümeti yıllarında güçle yerleşik düzene geçirilmiş ve zorla kollektivizasyon nedenlerinden açlık ve Goloşekin'in kırmızı felaketine uğramış ve çok büyük ölçüde nüfus sayısı azalmıştır. Şimdiki nüfus artışı, bazı Türkçe konuşan halkların nüfus bakımından eksikliklerini hala giderememiştir.

Geçmişteki bu kadar kötü kaderlerine rağmen, Türk halkları, nüfus artış hızını koruyabilmiştir. Hızlı nüfus artışı sonucunda nüfusları artarak dünya halkları arasında iyi bir yere gelmişlerdir. Yerli Türk halkları ile emperyalist Ruslar'ın arasında nüfus savaşı halen Kazakistan'da devam etmektedir.

Türklerin demografik yapılarını incelediğimizde, geçmişteki tarihi zorluklar sebebiyle oluşmuş bazı olaylar fark edilebilir. Sömürü merkezlerinden uzakta olan veya sömürücülük sistemi geç ulaşan yerlerdeki Türklerin sayısı devamlı aynı şekilde artmıştır. Mesela, emperyalizmi yaşamayan Türkiye Türkleri, baskı sistemi sadece kuzey kısımlarını biraz etkileyen Azeri Türkleri ve sömürgeciliğin uzun kolunun geç ulaştığı Özbeklerin nüfusu diğerlerine nispetle daha çok artmıştır. Nogaylar, Kırım Tatarları, Kazan Tatarları, Baş-kurtlar, Kazaklar ve Sibiry Türkleri ise tam tersine sömürü siyasetinden çok ızdırap çekmiş, nüfus sayısı açısından da önceki kardeşlerinin aksine azalmışlardır. Onlar için hızlı nüfus artışı tekrar dirilmek kadar kıymetli diyebilirim. İlmi nüfus bilgisi tahminlerine göre, ileride dünyadaki bütün Türk halklarının sayısı iki buçuk-üç kat artacaktır. Bu, onların sayısının 350-400 milyona ulaşacağı anlamına geliyor. Avrasya kıtasında kendisi gibi etnik gruplar arasında Türklerin sayısı, Çinliler ve Hintlilerden sonra gelen Slavların sayısına yaklaşmakta ve ilk üç yerde olmasa bile, dördüncü yere geçebilecektir. Bütün Türkçe konuşan halkların, gelecekte sadece dil ve kültür olarak değil, sosyal ve siyasi açıdan da bir olup tekrar yakınlaşması mümkündür. Bu yolun izlenmesi için önemli kaynak, Türk halkları nüfusunun hızlı artışıdır. Dillerin birbirine yakın olması birleşmenin ilk arubulucusudur.

20. yüzyılın sonuna kadar Tataristan ile Başkurdistan'ın, önümüzdeki 21. yüzyılın başında ise Saha ve Tuva'nın ortasında Karaçay ile Balkar, Kumuk ile Nogay'ın ve 21. Yüzyılın sonlarına doğru Uygur, Çuvaş ve Gagavuzların kendi devletlerini kurup bağımsızlıklarını kazanma olasılıkları çok yüksektir.

1994 yılının ortalarında yaptığımız bir hesaba göre, bütün dünyada tüm Türk halklarının toplam nüfusu 150 milyona ulaşmıştır. Onlar, şu anda bile Slavların en büyük halkı olan Rusların sayısını geçmiş durumdadırlar. 30-40 yıl sonra Türk nüfusu, 100 milyon olan Rus nüfusunun üç katına ulaşacaktır. Böylece Türk halkları, birleşerek bütün her yerdeki Rus sömürgeciliğine son verecektir. Bunun bir örneğini Kazakistan'dan verebiliriz. Sadece 10-12 yıl sonra kendi cumhuriyetimizde Kazaklar'ın sayısı Ruslar'ın iki katı olacaktır.

Sonuç olarak Türk Alemi'ni birleştirip, bir araya getirecek yeni zamanın geldiği besbellidir. Bunun en önemli adımı olarak Türkçe konuşan halkların "Dünya Türkler Kurultayı"ni organize etmek lazım. Bu, eski Türkler'in torunları olarak atalarımıza karşı ulu borcumuz ve geleceğe karşı kutsal farzımızdır. Ben biliyorum ki önümüzdeki asır Türklerindir!

Türkler, nerede yaşarlarsa yaşasınlar, kendi benliğini koruyup, sömürücülüğü ister Moskova'dan, Pekin'den, Tahran'dan veya Kabil'den olsun, hatta Washington ile Londra'dan çıksın, toplu halde yıkarak, eski kahraman Türk atalarımızın bayrağı altında toplanmalılar!

Türk Nüfus Bilgileri ve Yerleşim Yerleri

Birleşmiş Milletler teşkilatının 1994 yılını "aile ve nüfus bilimi yılı" olarak ilan etmesiyle ilgili nüfus bilimcisinin, her ülkenin istatistik bilgilerinden yararlanarak yaptığı tablolar:

Tablo 1

Dünya Türk Halkları'nın Genel Sayısı

Uluslar	Sayısı
Türkler	65.7 milyon
Özbekler	20.9 milyon
Azeriler	17.1 milyon
Kazaklar	11.5 milyon
Uygurlar	8.6 milyon
Tatarlar	8.5 milyon
Türkmenler	5.4 milyon
Kırgızlar	3.3 milyon
Çuvaşlar	2.5 milyon
Başkurtlar	2 milyon
Kırımılilar*	790 bin
Kaşkaylar	785 bin
Kızılbaşlar	630 bin
Karakalpaklar	475 bin
Sahalar	400 bin
Avşarlar	390 bin

Şaksıbanlar	320 bin
Kumuklar	315 bin
Tuvalar	250 bin
Ahıskalılar*	225 bin
Gagauzlar	223 bin
Karaçaylar	170 bin
Kıbrıslılar*	155 bin
Karapapaklar	105 bin
Balkarlar	100 bin
Salarlar	95 bin
Hakaslar	93 bin
Nogaylar	90 bin
Altaylılar	85 bin
Buhar Yahudileri**	40 bin
Hacarlar	38 bin
Uranhaylar	30 bin
Karadağlar	35 bin
Şorlar	20 bin
SarıUygurlar***	14 bin
Dolganlar	7 bin
Hotanlılar****	5 bin
Karayımlar	4 bin
Kırımşaklar	2 bin
Topalar	bin
Bütün dünyadaki Türk halklarının resmi sayısı *****	149 milyon 182 bin

* Kırımlılar (Kırım Tatarları), Ahıskalılar (Ahıska Türkleri) ve Kıbrıslılar (Kıbrıs Türkleri) ayrı milliyet olarak Tatar ve Türk sayısından ayrı hesapladık.

** Buhar Yahudileri Çağatay-Özbek dilinin bir şivesini konuştukları için, Türkçe konuşan unsurlara kattık.

*** Sarı Uygurlar ile Hotanlılar ayrı milliyet olarak hesaplanarak, Uygurlar sayısına girmemiştir.

****bu sayıya 3 milyon kadar Sırp Müslümanları Bosnalılar girmemiştir. Onların çoğu Türk dilini biliyorlar.

Tablo 2

Dünya Türk Halkları'nındil benzerliğine göre yerleştirilmesi (1994 yılının ortasında)

Türkçe konuşan gurupların sayıları ve yüzdeleri	Genel sayısı
Karluk grubu (Kırgız, Saha, Tuva, Hakas, Altay, Uralhay, Şor, Dolgan, Topa) toplam 9 dil, yüzde 3'ü	4 milyon 186 bin
Oğuz grubu (Türkmen, Kaşkay, Kızılbaş, Avşar, Şaksıban, Karadağ) toplam 6 dil, yüzde beşi	7 milyon 550 bin

Kıpçak grubu (Kazak, Tatar, Çuvaş, Başkurt, Kırım Tatarları, Karakalpak, Kumuk, Karaçay, Balkar, Nogay, Karayım, Kırımşak) toplam 12 dil, yüzde 17' si	25 milyon 246 bin
Çağatay grubu (Özbek, Uygur, Salar, Bahar Yahudileri, Sarı Uygur, Hotan) toplam 6 dil, yüzde	29 milyon 654 bin
Selçuk grubu (Türk, Azeri, Ahıska Türkleri, Gagauz, Kıbrıs Türkleri, Karapapaklar, Hacı) toplam 7 dil, yüzde 55'i	82 milyon 346 bin
Bütün Türk dilleri- beş grup, 40 dil, yüz şive	149 milyon 182 bin

Tablo 3

Türk Halkları'nın dünya üzerindeki yerleşimi (Tam olmayan resmi bilgiler, 1994 yılının ortasında)

Bölge, halklar ve devletler	Sayısı
1. Dış Asya'da	75 milyon 306 bin
<i>Türkiye 'de</i>	50 milyon 975 bin
<i>İran 'da</i>	12 milyon 280 bin
<i>Çin 'de</i>	9 milyon 100 bin
<i>Afganistan 'da</i>	2 milyon 150 bin
<i>Arap ülkelerinde</i>	500 bin
<i>Moğolistan 'da</i>	186 bin
<i>Başka ülkelerde</i>	115 bin
2. Eski <i>Sovyetler</i>	53 milyon 431 bin
<i>Orta Asya 'da</i>	24 milyon 500 bin
<i>Ural ile İdil boyunca</i>	10 milyon 231 bin
<i>Kazakistan 'da</i>	8 milyon 350 bin
<i>Kafkasya ile Kırım 'da</i>	7 milyon 380 bin
<i>Sibirya ile Uzak Doğu'da</i>	1 milyon 600 bin
<i>Avrupa bölgesinde</i>	1 milyon 250 bin
3. Dış Avrupa'da	4 milyon 500 bin
<i>Balkan bölgelerinde</i>	2 milyon 400 bin
<i>Kuzey Avrupa 'da</i>	1 milyon 500 bin
<i>Güney Avrupa 'da</i>	600 bin
4. Kuzey Amerika'da	120 bin
5. Afrika'da	55 bin
6. Latin Amerika'da	40 bin
7. Avustralya'da	25 bin
8. Dünyadaki toplam sayısı	133 milyon 482 bin

Tablo 4

Eski Sovyetler Birliği'ndeki Türk Halkları'nın 1991 yılı ortasında resmi istatistik bilgilerdeki sayısı.

(1989 senesi Sovyetler Birliği nüfus sayımı sonuçları ve iki buçuk yıllık tabii artışlara göre yapılan hesap)

Halklar	Şimdiki devlet durumu	Nüfusu	Eski SSCB ile dış ülkelerdeki yüzde oranı
Özbekler	egemen devlet	17.9 milyon	90:10
Kazaklar	egemen devlet	8.7 milyon	84:16
Azeriler	egemen devlet	7.2 milyon	45:55
Tatarlar	özerk cumh	6.9 milyon	93:7
Türkmenler	egemen devlet	3.0 milyon	74:26
Kırgızlar	egemen devlet	2.8 milyon	97:3
Çuvaşlar	federasyonda kaldı	1.86 milyon	99:1
Başkurtlar	özerk cumh	1.47 milyon	92:8
Kırım Tatarları*	cumhuriyeti yoktur	500 bin	65:35
Karakalpaklar	özerk cumh	470 bin	99:1
Yakutlar	özerk cumh.	397 bin	99:1
Kumuklar	özerk cumh.	299 bin	95:5
Uygurlar	bölgesi vardır.	278 bin	4:96
Ahıska Türkleri	bölgesi yoktur	223 bin	99:1
Tuvalar	özerk cumh.	219 bin	88:12
Gagauzlar	devleti yoktur	205 bin	0.3:99.7
Türkleşmiş İranlılar	bölgesi yoktur	165 bin	0.7:99.3

Karaçaylar	özerk cumh.	164 bin	96:4
Balkarlar	özerk cumh.	97 bin	97:3
Hakaslar	özerk cumh.	.85 bin	91:9
Nogaylar	özerk cumh.	80 bin	89:11
Altaylılar	özerk cumh	74 bin	87:13
Buhar Yahudileri	bölgesi yoktur	39 bin	98:2
Şorlar	bölgesi vardır	17 bin	85:15
Dolganlar	bölgesi vardır	6.8 bin	97:3
Karayımlar	bölgesi yoktur	2.7 bin	66:34
Topalar	bölgesi vardır	bin	100
Karapapaklar	bölgesi yoktur	0.9 bin	1:99
Salarlar	bölgesi yoktur	0.8 bin	1:99
Kaşkaylar	bölgesi yoktur	0.7 bin	1:99
Karadağlar	bölgesi yoktur	0.5 bin	4:96
Hacarlar	bölgesi yoktur	0.3 bin	1:99
Kızılbaşlar	bölgesi yoktur	0.2 bin	0.2:99.8
Şaksıbanlar	bölgesi yoktur	0.1 bin	0.3:99.7
Toplam		53 431 3 00	77:23

*Son nüfus sayımında Kırım Tatarları'nın sayısı tam gösterilmediği için, yazar kendi hesaplamasına göre onların mümkün olduğunca tam sayısını göstermeye çalışmıştır. Bağımsızlığını kazanmayan Türk halklarının sayısı, uzmanın kendi değerlendirmesine ve hesaplamasına göre gösterilmiştir. Tabloya sadece SSCB'de hiç bulunmayan Sarı Uygurlar, Hotanlılar ve İran'ın güneyi ile Afganistan'ın batısında yaşayan, nüfus sayısı çok az olan bazı Türkçe konuşan uluslar girdirilmiştir.